

#AkademiaCzystegoPowietrza2021

Zachęty dla gmin w programach:
„Czyste Powietrze” i „Stop Smog”
30 września 2021 r. (webinarium nr 3)

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

polski
alarm
smogowy

#AkademiaCzystegoPowietrza2021
30 września 2021 r.

Zachęty dla gmin w programach:
„Czyste Powietrze” i „Stop Smog” (część 1/3)
Dorota Kowalczyk, NFOŚiGW

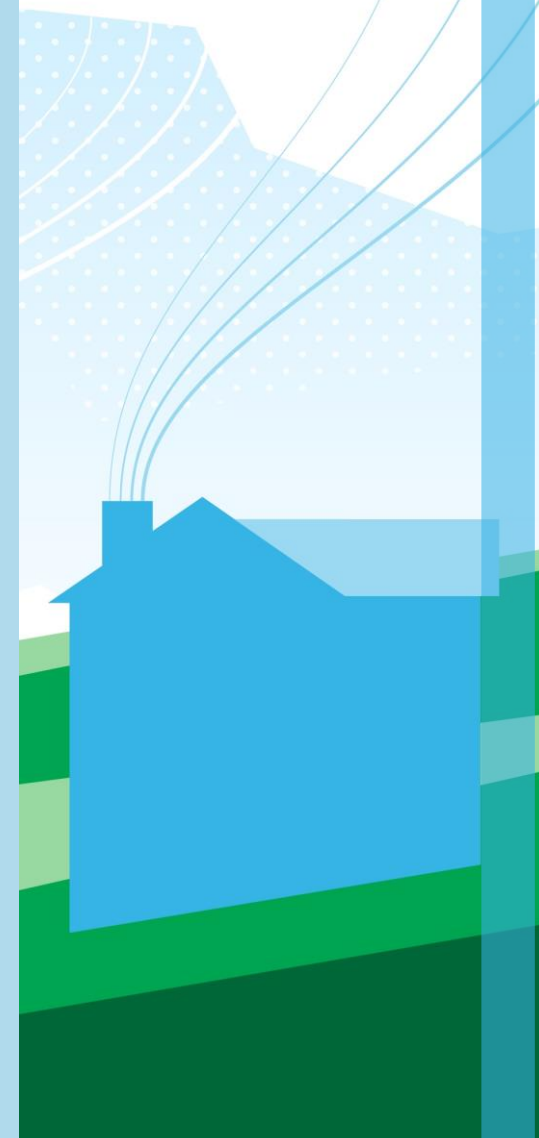

Czyste powietrze – wspólny cel

- ❑ Jednym ze strategicznych celów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw) jest **poprawa jakości powietrza** na obszarze całego kraju i transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej.
- ❑ Gminy w ramach realizacji zadań własnych, jako jednostki samorządu terytorialnego, powinny uświadamiać swoim mieszkańcom o zagrożeniach, jakie ze sobą niesie smog oraz wspierać mieszkańców w walce z tym zjawiskiem, powinny również planować i organizować działania mające na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy.

Początek współpracy

- ❑ Od lipca 2019 r. wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zawierały pierwsze porozumienia z gminami dotyczące realizacji programu „Czyste Powietrze”.

Wydawanie zaświadczeń o dochodach – obowiązek ustawy gmin

- ❑ Art. 411 ust. 10g-10s ustawy Prawo ochrony środowiska (POŚ), które **weszły w życie 1 października 2020 r.** (wprowadzone Ustawą z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw) nakładają na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, właściwych ze względu na miejsce zamieszkania osoby fizycznej, **obowiązek wydania zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby fizycznej**, która zamierza złożyć wniosek o dofinansowanie w ramach 2) części programu „Czyste Powietrze”, dla beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania.
- ❑ Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 października 2020 r. w sprawie określenia wzoru żądania wydania zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby fizycznej oraz wzoru tego zaświadczenia – stosowane na podstawie przepisów przejściowych ustawy do 31 lipca 2021 r.
- ❑ Na podstawie kolejnej nowelizacji ustawy POŚ dokonanej ustawą z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie niektórych ustaw związanych ze świadczeniami na rzecz rodziny (Dz. U. poz. 1162) (ustawa zmieniająca), która weszła w życie dnia 13 lipca 2021 r. Od dnia 1 sierpnia 2021 r. wzory ww. dokumentów wymaganych przez POŚ określone zostały w Biuletynie Informacji Publicznej.
- ❑ Wzory ww. dokumentów na BIP: bip.mos.gov.pl/prawo/wzory-wnioskow//

Kolejny etap współpracy w 2020 r.

- ❑ W 2020 r. zmieniono wzór porozumienia, który od jego zmiany uwzględniał refundację kosztów ponoszonych przez gminy.
- ❑ Nastąpiło to po dużej reformie programu oraz po zmianach legislacyjnych (zmieniono art. 411 ust. 10 f w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska), które umożliwiły NFOŚiGW udostępnianie środków finansowych wfośigw m.in. na pokrycie kosztów obsługi zadań realizowanych przez gminy współpracujące przy wdrażaniu programu oraz tworzeniu warunków do jego wdrażania.
- ❑ Wysokość ówczesnej refundacji:
  - ❑ 100 zł za wniosek o podwyższony poziom dofinansowania złożony w ramach programu, zawierający zaświadczenie wydane przez gminę, który został przekazany do wfośigw za pośrednictwem gminy;
  - ❑ 50 zł za wniosek o podwyższony poziom dofinansowania złożony w ramach programu, który został przekazany do wfośigw za pośrednictwem gminy, ale zaświadczenie zostało wydane przez inną gminę z uwagi na fakt, że adres zamieszkania wnioskodawcy jest inny niż położenie budynku;
  - ❑ 50 zł za wniosek o podwyższony poziom dofinansowania zawierający zaświadczenie wydane przez gminę, złożony w ramach programu bez pośrednictwa gminy.

Kolejny etap współpracy w 2021 r.

ZYSKI DLA GMIN W PROGRAMIE „Czyste Powietrze”

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

**DODATKOWE PONAD 100 000 000 ZŁ
NA WSPÓŁPRACĘ Z GMINAMI**

PAKIET STARTOWY W WYSOKOŚCI DO 30 000 ZŁ

NA URUCHOMIENIE PUNKTU KONSULTACYJNO-INFORMACYJNEGO
„CZYSTEGO POWIETRZA” DLA WSZYSTKICH GMIN W POLSCE

**BONUSY
ZA ZŁOŻONE WNIOSKI**

DLA KAŻDEJ Z GMIN
Z ZAWARTYM POROZUMIENIEM

PREMIOWANIE NAJBARDZIEJ AKTYWNYCH GMIN

WSKAŹNIKI AKTYWNOŚCI: LICZBA WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH Z TERENU DANEJ GMINY (TJ). BUDYNKÓW MIESZKALNYCH JEDNORODZINNYCH/LOKALI W BUDYNKACH JEDNORODZINNYCH POŁOŻONYCH NA TERENIE GMINY, KTÓRE OBJĘTE BĘDĄ MODERNIZACJĄ W RAMACH PROGRAMU „CZYTE POWIETRZE”) W OKRESIE ROKU, PODZIELONA PRZEZ LICZBĘ BUDYNKÓW MIESZKALNYCH JEDNORODZINNYCH W DANEJ GMINIE.

Zachęty dla gmin w nowym wzorze porozumienia (obowiązuje od IV 2021 r.)

Wyższa refundacja kosztów w formie ryczałtu za złożone wnioski o dofinansowanie:

- 150 zł** za wniosek o podwyższony poziom dofinansowania złożony w ramach programu, zawierający zaświadczenie wydane przez gminę, który został przekazany do wfośigw za pośrednictwem gminy;
- 75 zł** za wniosek o podwyższony poziom dofinansowania złożony w ramach programu, który został przekazany do wfośigw za pośrednictwem gminy, ale zaświadczenie zostało wydane przez inną gminę z uwagi na fakt, że adres zamieszkania wnioskodawcy jest inny niż położenie budynku;
- 75 zł** za wniosek o podwyższony poziom dofinansowania zawierający zaświadczenie wydane przez gminę, złożony w ramach programu bez pośrednictwa gminy;
- 50 zł** za złożony wniosek o dofinansowanie za pośrednictwem gminy przy podstawowym poziomie dofinansowania.

Zachęty dla gmin w nowym wzorze porozumienia (obowiązuje od IV 2021 r.) c.d.

Pokrycie kosztów uruchomienia i prowadzenia gminnego punktu konsultacyjno-informacyjnego w okresie od 1 kwietnia 2021 r. do upływu roku od zawarcia porozumienia lub aneksu dotyczącego punktu konsultacyjno-informacyjnego w kwocie **do 30 000 zł** zgodnie z minimalnymi wymaganiami oraz katalogiem kosztów kwalifikowanych stanowiącymi załącznik nr 4 do porozumienia, w następujący sposób:

- pierwsza płatność w kwocie **9 000 zł w formie zaliczki** – wypłata nastąpi na rachunek gminy wskazany w porozumieniu do 15 dni roboczych od dnia zawarcia porozumienia lub aneksu dot. punktu konsultacyjno-informacyjnego;
- następne wypłaty po rozliczeniu całości zaliczki, nie częściej niż kwartalnie na podstawie składanych przez gminy wniosków o wypłatę środków – z ogólnej kwoty 30000 zł po dokonaniu powyższych wypłat powinien pozostać **limit w kwocie co najmniej 7000 zł** przeznaczony na ostatnią wypłatę, która nastąpi zgodnie z zasadą opisaną poniżej;
- ostatnia wypłata do kwoty pozostałej zgodnie z limitem**, o którym mowa powyżej (w zależności od wysokości przedstawionych do rozliczenia kosztów kwalifikowanych na tym etapie) po zakończeniu kwartału, w którym minął rok od zawarcia porozumienia lub aneksu dot. punktu konsultacyjno-informacyjnego i przedstawieniu przez gminę wraz z wnioskiem o wypłatę środków, ostatniego sprawozdania kwartalnego z realizacji zadań z zakresu prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego.

Uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego – zadania

- 1** **Udzielanie informacji o programie** osobom zainteresowanym złożeniem wniosku o dofinansowanie.
- 2** Podejmowanie działań mających na celu **zidentyfikowanie budynków, których właściciele mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami** i przedstawienie im korzyści płynących z wzięcia udziału w programie.
- 3** **Wsparcie wnioskodawców w zakresie przygotowywania wniosków o dofinansowanie**, w tym pod kątem spełnienia wymagań określonych w programie, z zachowaniem należytej staranności.
- 4** **Zagwarantowanie dostępności dla wnioskodawców przeszkolonego przez wfośigw pracownika lub pracowników**, którzy zapoznali się z dokumentacją programową i znają zasady programu, którzy będą informować o programie i pomagać przy wypełnianiu wniosków o dofinansowanie.
- 5** **Zapewnienie stanowiska komputerowego z dostępem do Internetu**, obsługiwanego przez pracownika wskazanego w pkt. 4 (stanowisko spełniające wymogi bezpieczeństwa informacji i zachowania poufności oraz ochrony danych osobowych, umożliwiające wnioskodawcy złożenie wniosku o dofinansowanie oraz jego wydruk).
- 6** **Organizacja spotkań informacyjnych** o zasadach programu dla mieszkańców, w tym min. jedno w kwartale (pierwsze w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie postanowień porozumienia dot. punktu konsultacyjno-informacyjnego), min. cztery spotkania w roku (w sytuacji stanu epidemii dopuszczalne spotkania online).

Uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego – zadania c.d.

- 7** Wydruk i zapewnienie dostępności przynajmniej w punkcie konsultacyjno-informacyjnym, materiałów informacyjnych i promocyjnych o programie – udostępnionych gminie przez wfośigw w formie elektronicznej (opracowanych przez NFOŚiGW oraz Ministerstwo Klimatu i Środowiska).
- 8** Przekazywanie wnioskodawcom informacji dotyczących programu, w tym o **warunkach łączenia dofinansowania przedsięwzięć z innymi programami finansowanymi ze środków publicznych**, w tym w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) oraz z gminnymi programami ograniczania niskiej emisji (jeżeli gmina takie realizuje).
- 9** **Wizyty u mieszkańców**, połączone z oceną obecnego źródła ciepła i potrzebą jego wymiany oraz wstępną analizą stanu budynku pod kątem termomodernizacji, w trakcie wizyt jest przedstawiana oferta programu, wizyty mogą być realizowane w trakcie kontroli prowadzonych na podstawie art. 379 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.
- 10** **Rosyłanie materiałów informacyjnych** do potencjalnych wnioskodawców programu zachęcających do złożenia wniosku o dofinansowanie (liczba adresów musi się równać min. 20% liczby budynków jednorodzinnych na terenie gminy w roku, w którym prowadzony jest punkt konsultacyjno-informacyjny).

Uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego – zadania c.d.

11

Przeprowadzanie **anonimowych ankiet** wśród mieszkańców z zakresu ochrony powietrza i programów pomocowych (w przypadku wystąpienia przez wfośigw z taką prośbą do gminy oraz przekazania wzoru ankiety).

12

Prowadzenie **innych działań mających na celu propagowanie programu** (jeżeli gmina będzie widziała taką potrzebę).

13

Przekazywanie do wfośigw wniosków o dofinansowanie, składanych przez wnioskodawców w gminie, niezwłocznie, lecz nie później niż 5 dni roboczych od złożenia w gminie (wnioski o dofinansowanie przekazywane do wfośigw przez Gminę powinny zawierać numer nadany przez nią a data wpływu podpisanego wniosku o dofinansowanie do kancelarii gminy – potwierdzona na pierwszej stronie dostarczonego wniosku przez stempel kancelarii lub potwierdzona przez odbiór przesyłki – stanowi datę złożenia wniosku do wfośigw w rozumieniu programu).

14

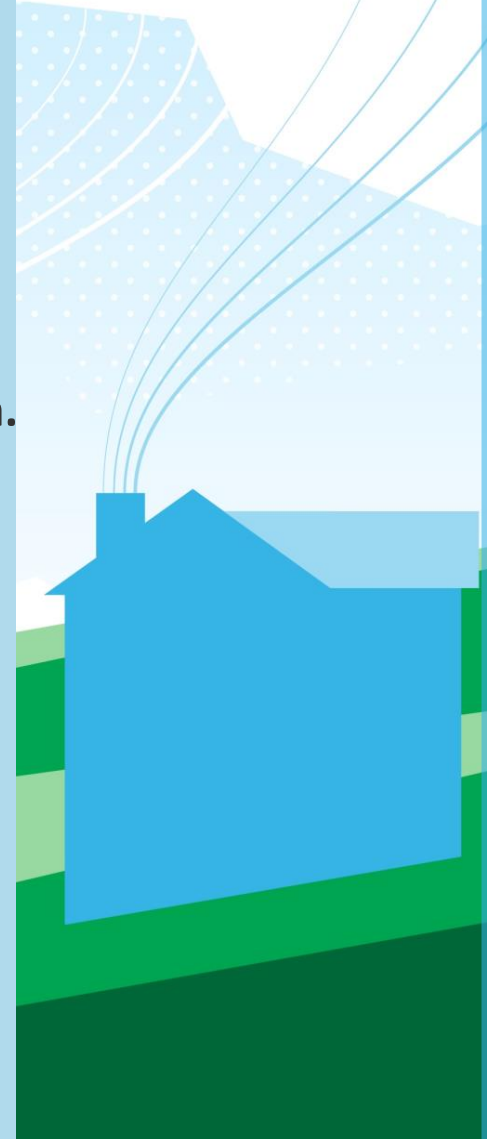
Pomoc wnioskodawcom przy rozliczeniu przyznanego dofinansowania, w tym przy poprawnym wypełnianiu wniosku o płatność oraz kompletowaniu wymaganych załączników.

Obowiązki wfośigw

- Przeszkolenie pracowników gminy**, którzy będą realizowali zadania związane z prowadzeniem punktu konsultacyjno-informacyjnego, w zakresie niezbędnym dla realizacji tych zadań.
- Szkolenia uzupełniające** dla ww. pracowników w przypadku uzasadnionej potrzeby.
- Bieżące **informowanie gminy o każdorazowej zmianie programu** oraz dokumentów z nim związanych.
- Rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie i udzielanie dofinansowania wnioskodawcom.**
- Wypłaty środków** na podstawie złożonych prawidłowo wniosków o płatność, zgodnie z zasadami określonymi w programie.

Korzyści dla mieszkańców gminy

- Podniesienie świadomości związanej z potrzebą poprawy jakości powietrza w miejscu w którym mieszkają, na terenie ich gminy.
- Pozyskanie wiedzy na temat programu i możliwości dofinansowania.
- Kompleksowe wsparcie w składaniu wniosku o dofinansowanie**, ale również **w rozliczeniu zrealizowanego przedsięwzięcia** na poziomie gminy.

Uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego – warunki

1. Gmina może zlecić prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego lub części działań wskazanych w zakresie funkcjonowania tego punktu zewnętrznemu wykonawcy, działając zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym w szczególności z Ustawą Prawo zamówień publicznych.
2. W przypadku gdy gmina realizuje prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego samodzielnie, zadania wykonywane przez **osoby w nim zatrudnione powinny być wskazane w ich zakresach obowiązków.**
3. Osoby wykonujące zadania z zakresu punktu konsultacyjno-informacyjnego powinny być **przeszkolone przez wfośigw w zakresie zasad i warunków programu.**
4. Punkt konsultacyjno-informacyjny powinien być czynny w **dni robocze**, w godzinach dogodnych dla mieszkańców ustalonych przez gminę, w wymiarze **min. 10 godzin tygodniowo.**
5. W przypadku gmin, które swoją siedzibę mają na terenie jednej miejscowości **dopuszcza się wspólne uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego**, zaś koszty ponoszone przez każdą z tych gmin rozliczne są odrębnie w ramach zawartych przez te gminy porozumienia z wfośigw.

Uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego – warunki c.d.

6. Podstawę rozliczenia realizacji zadań w punkcie stanowią **sprawozdania sporządzane i przekazywane do wfośigw przez gminę w ujęciu kwartalnym**, które powinny zawierać:
- informację o czasie otwarcia punktu konsultacyjno-informacyjnego (liczba godzin tygodniowo),
  - liczbę udzielonych konsultacji,
  - liczbę wniosków złożonych za pośrednictwem punktu konsultacyjno-informacyjnego,
  - liczbę przeprowadzonych wizyt oraz spotkań,
  - informację o dystrybucji materiałów informacyjnych,
  - występujące problemy, które blokują złożenie wniosków o dofinansowanie przez mieszkańców,
  - ew. liczbę przeprowadzonych ankiet.
7. W rozliczeniu za ostatni kwartał powinno być:
- podsumowanie działań w ramach punktu konsultacyjno-informacyjnego w całym roku,
  - ich ocena,
  - oraz osiągnięte efekty, które będą stanowiły potwierdzenie realizacji porozumienia w tym zakresie.

Uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego – warunki c.d.

8. W celu rozliczenia kosztów kwalifikowanych gmina oprócz wspomnianych sprawozdań przedstawia:
- zestawienie poniesionych kosztów kwalifikowanych,
  - informacje o dokumentach źródłowych, na podstawie których zostały ustalone, przy czym nie jest wymagane dołączenie tych dokumentów (dokumenty źródłowe gmina będzie miała obowiązek udostępnić w przypadku kontroli, którą może przeprowadzić wfośigw).
9. Wfośigw może dokonać **kontroli dokumentów** oraz **kontroli na miejscu** w zakresie realizacji porozumienia przez gminę, przy czym:
- podczas kontroli wfośigw dokona weryfikacji wybranych dokumentów źródłowych,
  - gmina ma obowiązek udostępnić wskazane przez wfośigw dokumenty,
  - oraz miejsce realizacji zadań z zakresu porozumienia.

Wfośigw we własnym zakresie – zgodnie z własnymi wewnętrznymi regulacjami – ustalą sposób losowego wyboru gmin oraz procedurę prowadzenia kontroli.

Uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego – koszty kwalifikowane

- 1. Koszty osobowe:** koszty zatrudnienia pracownika/pracowników (gminy lub wykonawcy zewnętrznego) na podstawie umowy o pracę lub innej formy zatrudnienia (np. umowa zlecenia) wraz ze wszystkimi składowymi wynagrodzenia i kosztami pracodawcy w części etatu w jakiej dana osoba realizuje wyłącznie zadania z zakresu działalności punktu konsultacyjno-informacyjnego.
- 2. Wyposażenie:**
  - stanowisko komputerowe (np. komputer stacjonarny, monitor, osprzęt lub laptop, oprogramowanie niezbędne do realizacji zadań punktu konsultacyjno-informacyjnego, z wyłączeniem systemu przeznaczonego do wydawania zaświadczeń o dochodach na potrzeby programu),
  - urządzenie wielofunkcyjne (z drukarką), ksero, telefon, materiały eksploatacyjne,
  - wynajem powierzchni biurowej, meble, media.

Uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego – koszty kwalifikowane c.d.

3. **Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych** w ramach działalności punktu konsultacyjno-informacyjnego – te koszty kwalifikowane muszą stanowić minimum 20% wszystkich poniesionych kosztów kwalifikowanych również w przypadku wykonawcy zewnętrznego realizującego zadania punktu:

- wydruk i dystrybucja materiałów,
- wynajem nośników reklamy zewnętrznej,
- zakup czasu antenowego w rozgłośni radiowej/telewizyjnej
- zakup reklamy i artykułów sponsorowanych w prasie i internecie,
- organizacja spotkań informacyjnych z zakresu programu i ochrony powietrza (wynajem pomieszczeń, catering, wynagrodzenie prelegentów),
- wyjazdy służbowe w celu realizacji zadań z zakresu wskazanego w pkt. 6 warunków uruchomienia i prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego w gminie,
- zakup i serwis czujników jakości powietrza wykorzystywanych w celach edukacyjnych.

Bonus dla najbardziej aktywnych gmin

- Bonusy otrzymają najaktywniejsze gminy z terenu całego kraju, zgodnie z wynikami rankingu, które w związku z dużą aktywnością w realizacji zadań wskazanych w porozumieniu poniosły większe koszty określone w katalogu kosztów kwalifikowanych możliwych do rozliczenia w ramach uruchomienia i prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego.
- W ramach bonusu mogą być pokryte koszty kwalifikowane, które wcześniej nie były sfinansowane przez wfośigw w ramach porozumienia.
- Ranking będzie sporządzany w oparciu o następujące zasady:
  - Obejmie okres **od 1.04.2021 r. do 31.03.2022 r.**
  - Wskaźniki aktywności: **liczba wniosków złożonych na terenie danej gminy** (tj. budynków na terenie gminy, które objęte będą modernizacją w ramach programu „Czyste Powietrze”) **w roku kalendarzowym podzielona przez liczbę budynków mieszkalnych jednorodzinnych w danej gminie.**
  - Uwzględnia się wszystkie wnioski złożone dla budynków znajdujących się w gminie, która zawarła porozumienie, niezależnie od kanału składania wniosku (tj. nie ma znaczenia czy wniosek jest złożony w gminnym punkcie obsługi beneficjenta, czy bezpośrednio w wfośigw, elektronicznie, czy też w banku).
  - Działalność promująca program przez gminę ma bezpośrednie przełożenie na wzrost liczby wniosków składanych w ramach programu wszystkimi kanałami.

Jak radzi sobie Twoja gmina w programie „Czyste Powietrze”?

- ❑ Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) wraz z Polskim Alarmem Smogowym (PAS) opublikowały ranking pokazujący aktywność gmin w programie „Czyste Powietrze”.
- ❑ Dzięki rankingowi każdy mieszkaniec Polski może zobaczyć ile wniosków na wymianę kopciuchów i docieplenie domów złożono w jego gminie.
- ❑ PAS przygotował specjalną wyszukiwarkę, która dostępna jest na stronach: czystepowietrze.gov.pl oraz polskialarmsmogowy.pl/ranking.

20 najaktywniejszych gmin w programie „Czyste Powietrze” w drugim kwartale 2021 r.

Miejsce w rankingu*	Gmina	Województwo	Liczba złożonych wniosków
1	Chełmno (M)	kujawsko-pomorskie	120
2	Gozdnica	lubuskie	20
3	Lyski	śląskie	176
4	Gaszowice	śląskie	154
5	Wielka Nieszawka	kujawsko-pomorskie	71
6	Boronów	śląskie	57
7	Pszów	śląskie	129
8	Lubomia	śląskie	104
9	Jejkowice	śląskie	49
10	Wymiarki	lubuskie	19
11	Mszana	śląskie	90
12	Kcynia	kujawsko-pomorskie	94
13	Godów	śląskie	157
14	Świerklany	śląskie	126
15	Bytoń	kujawsko-pomorskie	39
16	Gorzyce	śląskie	213
17	Rydułtowy	śląskie	151
18	Radlin	śląskie	111
19	Orzesze	śląskie	195
20	Cekcyn	kujawsko-pomorskie	78

*O pozycji gminy w rankingu decyduje wskaźnik, którego wartość wyznacza liczba wniosków złożonych z terenu danej gminy na 1000 budynków jednorodzinnych.

Materiały info-promo, dostęp do informacji o programie, infolinia dla gmin

Program Czyste Powietrze Weź dofinansowanie ▾ Pilotaże ▾ Partnerzy ▾ Pomoc ▾ Dla mediów ▾ Do pobrania Kontakt

Ministerstwo Klimatu i Środowiska Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej 17 funduszy.pl czyste powietrze zdrowy wybór

Aktualności [Dotacje na edukacyjne kampanie cross-mediowe skierowane do beneficjentów programu „Czyste Powietrze”](#)

Weź dofinansowanie na wymianę starego pieca i ocieplenie domu

CZYSTE POWIETRZE

Program dla właścicieli i współwłaścicieli domów jednorodzinnych, lub wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą.

Dotacje na wymianę źródeł ciepła i termomodernizację domu: **do 30 tys. zł** w podstawowym poziomie dofinansowania i **do 37 tys. zł** w podwyższonym.

[Więcej](#)

PROGRAM STOP SMOG

Przykład dobrych praktyk

Gmina Skawina
300 domów jednorodzinnych objętych wsparciem

290 budynków
wymiana źródeł ciepła oraz przeprowadzenie termomodernizacji

10 budynków
wymiana źródła ciepła

Zakładane efekty

- 15 840 MWh/rok ograniczenia zużycowania energii
- 51,52% zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze

[Więcej](#)

ULGA TERMOMODERNIZACYJNA

Odliczenie dla podatników, którzy są właścicielami i współwłaścicielami domów jednorodzinnych.

Ulga **do 53 tys. zł** na podatnika niezależnie od liczby posiadanych nieruchomości. Ulgę można łączyć, np. z dotacją z programu „Czyste Powietrze”.

Dowodem poniesionych wydatków jest faktura VAT.

[Więcej](#)

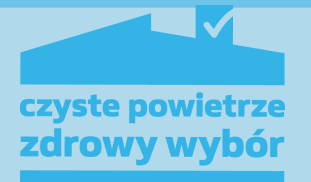
Strona czystepowietrze.gov.pl:

- ❑ Szczegóły i dokumenty programu – zakładka **WEŹ DOFINANSOWANIE / CZYSZE POWIETRZE**
- ❑ Komunikaty i aktualności dla gmin – zakładka **PARTNERZY / DLA GMIN**
- ❑ Do pobrania i wykorzystania materiały informacyjno-promocyjne – zakładka **DO POBRANIA**

Dedykowana infolinia ogólnopolska dla gmin:

- ❑ Numer tel. **22 340 40 90**
- ❑ Od poniedziałku do piątku
- ❑ Godz. 8:00-16:00

Razem na rzecz czystego powietrza – efekty współpracy z gminami

1976 GMIN W PROGRAMIE „Czyste Powietrze”

- Obecnie w program „Czyste Powietrze” jest zaangażowanych 1976 gmin w Polsce, co oznacza, że mają podpisane z wfośi gw porozumienia.
- Aby korzystać z zachęt finansowych gminy muszą do **30.09.2021 r.** podpisać:
  - aneks lub
  - porozumienie w przypadku nowych zgłoszeń, których termin upłynął 15.09.br.

#AkademiaCzystegoPowietrza2021
30 września 2021 r.

Zachęty dla gmin w programach:
„Czyste Powietrze” i „Stop Smog” (część 2/3)
Andrzej Pelc, NFOŚiGW

Cel, budżet i perspektywa czasowa programu

CEL PROGRAMU

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprawa jakości powietrza oraz poprawa efektywności energetycznej budynków poprzez realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych na rzecz najmniej zamożnych gospodarstw domowych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, w tym w szczególności tych, których członkami są osoby mające prawo do korzystania ze świadczeń pieniężnych na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

RZĄDOWY PROGRAM

SMOOG STOP

BUDŻET PROGRAMU

DO
698
MLN ZŁ

do 2024 r.

podpisywanie porozumień
na współfinansowanie

2019 r.

do 2028 r.

wydatkowanie środków

OKRES WDRAŻANIA
2019-2024

Podstawa prawna

- ❑ Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków.
- ❑ Porozumienie o współpracy Ministra Klimatu i Środowiska, NFOŚiGW oraz Banku Gospodarstwa Krajowego w zakresie współfinansowania przedsięwzięć niskoemisyjnych ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów zawarte w dniu 28 stycznia 2021 r.
- ❑ NFOŚiGW działając w imieniu i na rzecz ministra właściwego do spraw klimatu został włączony do systemu rozdysponowania i rozliczania środków z Funduszu Termomodernizacji i Remontów przeznaczonych na współfinansowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych.

Budżet do 698 mln zł

- ❑ Do tej pory na realizację programu przeznaczono 180 mln zł, po wykorzystaniu ok. 38 mln zł **na 2021 r. zostaje do rozdysponowania ok. 142 mln zł.**
- ❑ W latach 2022-2024 planuje się zasilić Fundusz Termomodernizacji i Remontów równowartością pobranej opłaty recyklingowej przeznaczoną na realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych kwotą w wysokości nie wyższej niż 518 mln zł z przeznaczeniem na realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych w ramach programu „Stop Smog”.

Przedsięwzięcia niskoemisyjne

Przedsięwzięcia, których przedmiotem jest przygotowanie i realizacja ulepszenia, w wyniku którego następuje:

- wymiana urządzeń lub systemów grzewczych ogrzewających budynki mieszkalne jednorodzinne, które nie spełniają standardów niskoemisyjnych, na spełniające standardy niskoemisyjne;
- likwidacja urządzeń lub systemów grzewczych ogrzewających budynki mieszkalne jednorodzinne, które nie spełniają standardów niskoemisyjnych wraz z przyłączeniem budynku mieszkalnego jednorodzinnego odpowiednio do sieci ciepłowniczej, elektroenergetycznej lub gazowej;
- likwidacja urządzeń i systemów grzewczych niespełniających standardów niskoemisyjnych z zapewnieniem dostępu do OZE;
- zmniejszenie zapotrzebowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych na energię dostarczaną na potrzeby ich ogrzewania – termomodernizacja.

Wnioskodawcy

1

GMINA

2

ZWIĄZEK
MIĘDZYGMINNY

3

POWIAT

4

ZWIĄZEK
METROPOLITALNY

-
- A wide-angle landscape photograph showing a green field in the foreground, rolling hills in the middle ground, and a line of trees on the horizon under a cloudy sky.
- Warunki ramowe muszą być spełnione indywidualnie przez każdą gminę, na obszarze której będą realizowane przedsięwzięcia niskoemisyjne.
  - Przed zawarciem porozumienia, gminy uczestniczące w związku międzygminnym, związku metropolitalnym lub położone na terytorium powiatu, zawierają z tymi związkami lub z tym powiatem umowę regulującą prawa i obowiązki poszczególnych stron, wynikające z realizacji i zapewnienia utrzymania efektów przedsięwzięć niskoemisyjnych.
  - Stroną porozumienia z NFOŚiGW w programie „Stop Smog” nie może być osoba fizyczna.

Warunki ramowe uczestnictwa – gmina

Warunki ramowe formalne:

- W ramach pojedynczego porozumienia zaangażowanie w projekt nie mniej niż **1%** lub **20** budynków i maksimum do **12%** łącznej liczby budynków jednorodzinnych w gminie (nie dotyczy miast pow. 100 tys. mieszkańców);
- Zobowiązanie gminy do zabezpieczenia środków = **30%** kosztów realizacji porozumienia (miasta pow. 100 tys. mieszkańców > 30%);
- Zrealizowanie projektu maksymalnie w ciągu **3 lat** (4 lat*) od podpisania porozumienia.

* w przypadku zgłoszenia do programu min. 2% budynków

Wymogi ramowe w zakresie efektów rzeczowych i ekologicznych:

- Wymiana lub likwidacja urządzeń niespełniających standardów niskoemisyjnych w **≥ 80%** budynkach objętych porozumieniem;
- Szacowane zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze – łącznie dla wszystkich budynków w ramach porozumienia **≥ 30%** energii finalnej.

Nabór wniosków

- ❑ Dla gmin, związków międzygminnych, powiatów oraz związków metropolitalnych o zawarcie porozumienia w ramach programu „Stop Smog”.
- ❑ Nabór prowadzony **od 31.03.2021 r. do wyczerpania alokacji środków.**
- ❑ Kwota alokacji środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów, dostępna w momencie ogłoszenia naboru i przeznaczona na nabór wynosi **142 087 300 zł.**
- ❑ Po utworzeniu konta i zalogowaniu na stronie internetowej NFOŚiGW pod adresem: gwd.gov.pl.

Zmiany w programie

- Rezygnacja z obowiązku uchwalania gminnych programów niskoemisyjnych.
- Obniżenie minimalnej liczby budynków jednorodzinnych kwalifikującej do udziału w programie z nie mniej niż 2% do nie mniej niż 1% lub nie mniej niż 20 budynków jednorodzinnych.
- Objęcie współfinansowaniem budynków jednorodzinnych znajdujących się w zasobach mieszkaniowych gminy.
- Obniżenie progu zmniejszenia zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania budynku i podgrzewania wody użytkowej z 50% do 30%.
- Rozszerzenie katalogu przedsięwzięć niskoemisyjnych m.in. o instalacje OZE.
- Wydłużenie terminu realizacji porozumień.
- Skrócenie okresu zachowania trwałości z 10 do 5 lat.
- Stroną porozumienia może być związek międzygminny/metropolitalny/powiat.
- Wprowadzenie możliwości trybu realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych, polegający na udzielaniu dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji tych przedsięwzięć zgodnie z art. 403 ust.4-6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Rola i obowiązki gminy

- Planowanie, przygotowywanie, realizowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych.
- Inwentaryzacja i selekcja obiektów na przedsięwzięcia niskoemisyjne.
- Zbieranie informacji dot. liczby budynków jednorodzinnych na obszarze gminy, w których istniejące urządzenia lub systemy grzewcze nie spełniają standardów niskoemisyjnych, niezbędne do podania na etapie składania wniosku (nie ma ustalonego katalogu czy wzoru dokumentów, do których okazania zobowiązana będzie gmina; gmina przedstawia dane, które posiada lub które zgromadziła na potrzeby wniosku).
- Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dot. przedsięwzięć niskoemisyjnych.
- Rada gminy określa, w drodze uchwały, regulamin realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych, obejmujący szczegółowe warunki realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych w gminie, przede wszystkim:
  - Dodatkowe warunki, jakie będą musiały być spełnione przez beneficjenta, u którego będzie realizowane takie przedsięwzięcie;
  - Tryb zawierania umów i sposób ich rozliczenia;
  - Sposób weryfikacji przestrzegania warunków umowy.

Rola i obowiązki gminy c.d.

- Przeprowadzenie naboru wniosków wśród mieszkańców po podpisaniu porozumienia z NFOŚiGW, przy czym:
  - Nabór prowadzony jest na podstawie regulaminu realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych;
  - Przez nabór wybiera się konkretnych mieszkańców gminy spełniających warunki ustawowe i podpisuje z nimi umowy.
- Podpisywanie umów z beneficjentami umożliwiającymi wykonywanie przedsięwzięć na terenie nieruchomości.
- Przeprowadzenie zamówienia na usługi i dostawy oraz roboty budowlane w ramach przedsięwzięć niskoemisyjnych, w tym:
  - Zaplanowanie sposobu kontraktacji;
  - Przygotowanie dokumentacji przetargowej, warunków udziału, kryteriów wyboru.
- Potwierdzenie osiągnięcia efektów realizacji porozumienia.
- Zapewnienie i organizacja zasobów niezbędnych do przygotowania i nadzoru nad realizacją przedsięwzięć niskoemisyjnych oraz nad trwałością inwestycji.

Wniosek o współfinansowanie

Wniosek musi zawierać takie informacje, jak m.in.:

- Łączna liczba budynków mieszkalnych jednorodzinnych na obszarze gminy;
- Liczba budynków mieszkalnych jednorodzinnych na obszarze gminy, w których istnieją urządzenia lub systemy grzewcze niespełniające standardów niskoemisyjnych;
- Liczba przedsięwzięć niskoemisyjnych planowanych do realizacji w ramach porozumienia;
- Szacowana liczba beneficjentów;
- Szacowana liczba przedsięwzięć niskoemisyjnych;
- Szacowane zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze liczone łącznie dla wszystkich przedsięwzięć niskoemisyjnych objętych porozumieniem;
- Koszty realizacji porozumienia, wraz z ich uzasadnieniem, na podstawie liczby przedsięwzięć niskoemisyjnych, ale **średni koszt** realizacji przedsięwzięcia nie może przekroczyć kwoty **53 000 zł**.

Wniosek o współfinansowanie c.d.

- Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji porozumienia w układzie kwartalnym;
- Opis sposobu zapewnienia przez gminę prawidłowości realizacji porozumienia i utrzymania jego efektów;
- Zobowiązanie do zabezpieczenia w budżecie gminy środków finansowych pochodzących z dochodów własnych lub ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- Informacje o stopniu zanieczyszczenia powietrza w gminie;
- Spodziewane korzyści z realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych w stosunku do kosztów realizacji tych przedsięwzięć.

Warunki uczestnictwa dla beneficjenta – osoby fizycznej

Gmina może zawrzeć umowę o realizację przedsięwzięcia niskoemisyjnego wyłącznie z osobą, która złożyła wniosek o zawarcie umowy na realizację przedsięwzięcia niskoemisyjnego oraz łącznie spełnia następujące warunki:

- Jest właścicielem lub współwłaścicielem całości lub części budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub lokalu, w którym jest realizowane przedsięwzięcie niskoemisyjne, przy czym udział tej osoby lub zakres jej współposiadania nie może być mniejszy niż połowa;
- Jest członkiem gospodarstwa domowego, w którym przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. oświadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111), na jednego członka gospodarstwa domowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, oraz złożyła oświadczenie, w którym określiła liczbę osób w gospodarstwie domowym.

Warunki uczestnictwa dla beneficjenta

– osoby fizycznej c.d.

- Posiada łącznie środki własne oraz zasoby majątkowe, o których mowa w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, nieprzekraczające kwoty 53 000 zł, z wyłączeniem:
  - Wartości budynku będącego przedmiotem przedsięwzięcia niskoemisyjnego;
  - Nieruchomości gruntowych związanych odpowiednio z tym budynkiem lub tym lokalem.
- Złożyła oświadczenie zawierające informacje o środkach i zasobach majątkowych, zgodnie ze wzorem określonym w przepisach wydanych na podstawie rozporządzenia.
- Faktycznie zamieszkuje w budynku.
- Wyrazi zgodę na udostępnienie budynku w celu realizacji przedsięwzięcia niskoemisyjnego.
- Wyrazi zgodę na udostępnienie budynku, w celu przeprowadzenia weryfikacji.
- Złoży oświadczenie w formie aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji wprost z tego aktu lub podpisze weksel własny in blanco z zastrzeżeniem „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową, w przypadku powstania obowiązku zwrotu kosztów przedsięwzięcia niskoemisyjnego.
- Wyrazi zgodę na wniesienie wkładu własnego w wysokości oraz w sposób określony w uchwale, o ile została wydana, jednak nie większej niż 10% kosztu realizacji przedsięwzięcia niskoemisyjnego.
- Spełnia dodatkowe warunki określone przez radę gminy w uchwale, o ile została wydana.

Montaż finansowy – zasady

- ❑ Gmina musi pokryć co najmniej 30% realizacji porozumienia (gminy do 100 tys. mieszkańców) lub powyżej 30% kosztów porozumienia (gmina z liczbą mieszkańców przekraczającą 100 tys.).
- ❑ Ewentualny wkład własny mieszkańca nie pomniejsza wkładu gminy ani Funduszu Termomodernizacji i Remontów.
- ❑ Rada gminy może określić, w drodze uchwały, sposób i warunki wnoszenia wkładu własnego przez beneficjenta, u którego będzie realizowane przedsięwzięcie niskoemisyjne, oraz wysokość tego wkładu, nie większą jednak niż **10%** kosztu realizacji przedsięwzięcia niskoemisyjnego.
- ❑ Ewentualny wkład mieszkańca nie może przekroczyć 10% kosztu realizacji porozumienia i nie wlicza się do kosztu porozumienia.
- ❑ W każdym wariantcie proporcja: **70%** koszty pokryte z Funduszu Termomodernizacji i Remontów oraz **30%** wkład gminy musi zostać zachowana (wyjątek stanowią miasta powyżej 100 tys. mieszkańców, gdzie wkład takiej gminy musi być wyższy).

Montaż finansowy – zasady c.d.

- ❑ Wkład własny beneficjenta, gmina przeznaczona w szczególności na pokrycie dodatkowych kosztów związanych z realizacją przedsięwzięć niskoemisyjnych, lub innych związanych z realizacją działań mających na celu utrzymanie efektów przedsięwzięć niskoemisyjnych.
- ❑ Gmina z wkładu beneficjenta może pokryć dodatkowe koszty realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych wykraczający poza sumę kosztów realizacji porozumienia.
- ❑ Przy średnim koszcie realizacji przedsięwzięcia w wysokości 53 000 zł na budynek, proporcja wkładów przy maksymalnym 10% wkładzie beneficjenta wygląda następująco:
  - ❑ 37 100 zł – FTIR,
  - ❑ 15 900 zł – gmina,
  - ❑ 5 300 zł – beneficjent.

Koszty kwalifikowane

- Koszt likwidacji urządzeń lub systemów grzewczych ogrzewających budynki mieszkalne jednorodzinne lub urządzeń lub systemów podgrzewających wodę użytkową w tych budynkach.
- Zainstalowania, przyłączenia i uruchomienia mikroinstalacji OZE w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o OZE, w tym urządzeń służących doprowadzaniu lub odprowadzaniu energii elektrycznej z tej mikroinstalacji, oraz pompy ciepła, związanych funkcjonalnie z budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym będącym przedmiotem przedsięwzięcia niskoemisyjnego.
- Zapewnienia budynkowi mieszkalnemu jednorodzinnemu dostępu do energii z zewnętrznej instalacji OZE oraz pompy ciepła, wraz z zainstalowaniem urządzeń służących doprowadzaniu energii elektrycznej z tej instalacji, w tym będących własnością gminy.
- Przyłączenia budynku mieszkalnego jednorodzinnego do sieci ciepłowniczej albo gazowej lub modernizacji przyłącza do takiej sieci.
- Przyłączenia budynku mieszkalnego jednorodzinnego do sieci elektroenergetycznej lub modernizacji przyłącza do takiej sieci.
- Instalacji w budynku mieszkalnym jednorodzinnym źródeł ciepła zasilanych energią elektryczną.

Koszty kwalifikowane c.d.

- Docieplenia ścian, stropów, podłóg na gruncie, fundamentów, stropodachów lub dachów.
- Wymiany stolarki okiennej i drzwiowej.
- Modernizacji systemu ogrzewania budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub systemu przygotowania ciepłej wody użytkowej.
- Likwidacji liniowych i punktowych mostków cieplnych.
- Modernizacji systemu wentylacji.
- Naprawy, przebudowy i modernizacji przewodów kominowych.
- Instalacji lub wymiany urządzeń pomiarowo-kontrolnych, teletransmisyjnych oraz automatyki w ramach wdrażania systemów zarządzania energią, innych niż będące własnością operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych.
- Robót budowlanych niezbędnych do realizacji działań wcześniej wymienionych, w wysokości nie większej niż 20% łącznych kosztów przedsięwzięcia niskoemisyjnego.
- Serwisu, konserwacji i ubezpieczenia urządzeń, systemów, instalacji, stanowiących część przedsięwzięć niskoemisyjnych w okresie utrzymania efektów przedsięwzięć niskoemisyjnych.

Koszty kwalifikowane c.d.

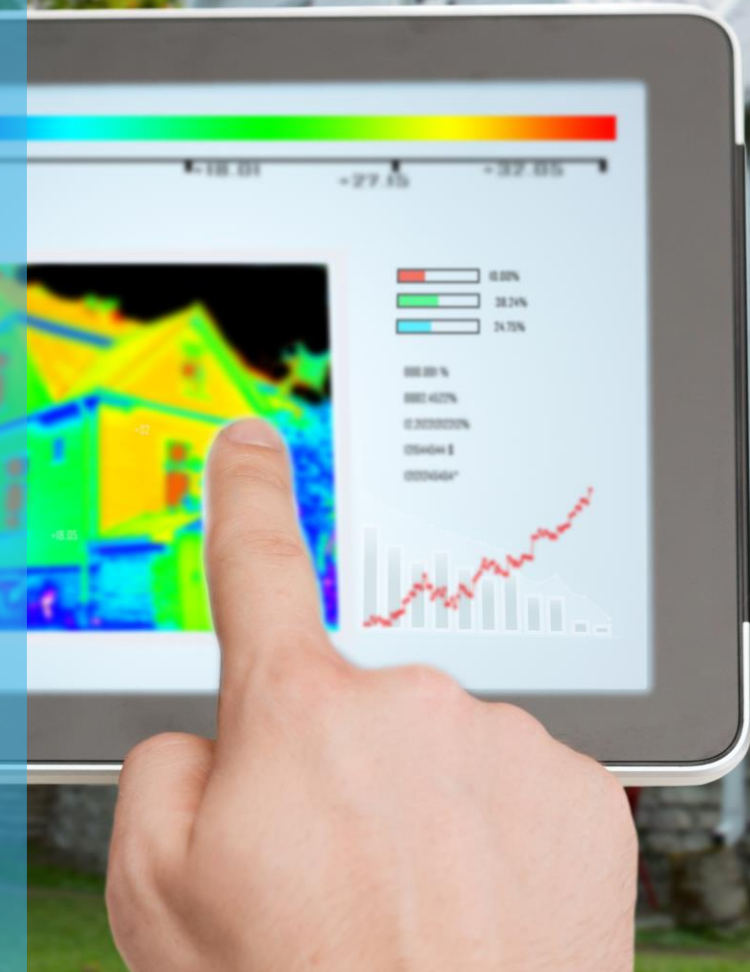

- Projektów budowlanych oraz innej dokumentacji niezbędnej do zrealizowania przedsięwzięć niskoemisyjnych.
- Dokumentacji potwierdzającej zmniejszenie zapotrzebowania na energię oraz określającej niezbędny zakres przedsięwzięcia, w szczególności audytów energetycznych oraz świadectw charakterystyki energetycznej budynku.
- Nadzoru inwestorskiego.
- Opracowania wniosku, w tym przeprowadzenia inwentaryzacji budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz szacowania zakresu, ilości i kosztów, o ile zostały poniesione w okresie do 9 miesięcy przed datą zawarcia porozumienia.
- Innych działań gminy związanych z przygotowaniem i realizacją przedsięwzięć niskoemisyjnych oraz obsługi porozumienia, w tym w przygotowaniu wniosku i oświadczeń, koszty obsługi prawnej, finansowej i technicznej, a także koszty związane z zapewnieniem dostępu beneficjentów do usług doradztwa energetycznego, w łącznej wysokości nie wyższej niż 5% kosztu całkowitego.

Audyty energetyczne

RZĄDOWY PROGRAM
**SMOG
STOP**

- ❑ Wymagane są jedynie dla budynków, w których realizowane będą przedsięwzięcia niskoemisyjne, czyli do tych, z których właścicielami gmina podpisze umowy w ramach realizacji porozumienia.
- ❑ W celu wykazania i udokumentowania przez gminę spełnienia zobowiązania polegającego na wykazaniu zmniejszenia zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania budynku, gmina zobowiązana jest do przedstawienia zbiorczego zestawienia określającego oszczędność dla zrealizowanych przedsięwzięć niskoemisyjnych na podstawie wyników audytów energetycznych:
  - ❑ przed realizacją przedsięwzięć niskoemisyjnych (audyt ex-ante) oraz
  - ❑ po realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych (audyt ex-post).
- ❑ W przypadku audytu ex-post dopuszcza się zastąpienie jego realizacji uzyskaniem świadectwa charakterystyki energetycznej.

#AkademiaCzystegoPowietrza2021

30 września 2021 r.

Zachęty dla gmin w programach: „Czyste Powietrze” i „Stop Smog” (część 3/3)

Pytania i odpowiedzi

(dostępne w nagraniu wideo ze spotkania)

#AkademiaCzystegoPowietrza2021
30 września 2021 r.

Dziękujemy za uwagę

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

polski
alarm
smogowy